ПРОГРАМА

кандидата на посаду директора Західного наукового центру НАН України і МОН України (ЗНЦ) к.т.н.Яворського Михайла Степановича

«ЗНЦ — НАУКА ДЛЯ РОЗВИТУ РЕГІОНУ ТА УКРАЇНИ»

Львів — 2026

1. МОЯ СТРАТЕГІЧНА ПОЗИЦІЯ

Україна входить у нову історичну епоху.

Війна, демографічні втрати, міграція, дефіцит людського капіталу, технологічна конкуренція, необхідність відновлення та євроатлантична інтеграція вимагають не лише відбудови зруйнованого, а формування **нової моделі розвитку українського суспільства та держави**.

У цій моделі наука не може залишатися лише сферою виробництва академічних знань.

Наука має стати одним із головних джерел формування внутрішньої і зовнішньої державної політики, соціально-економічного і гуманітарного розвитку, технологічної модернізації, розвитку людського капіталу та національної безпеки.

Саме тому бачу Західний науковий центр НАН України і МОН України не просто як адміністративно-координаційну структуру, а як:

стратегічний інтелектуальний центр , який поєднує науку, освіту, бізнес, владу, громади та громадянське суспільство для формування і реалізації політики гармонійного інноваційного розвитку Західного регіону України.

Моя мета —базуючись на цінностях зв'язку поколінь і тяглості гідних традицій у науково-інноваційній сфері , започаткувати формування **нової ролі Західного наукового центру: від координації наукової діяльності — до стратегічного наукового забезпечення гармонійного інноваційного розвитку регіону та держави.**

2. МІСІЯ ТА ВІЗІЯ ЗАХІДНОГО НАУКОВОГО ЦЕНТРУ

Місія: Генерувати, інтегрувати та перетворювати наукові знання на управлінські рішення, технології, інновації та суспільну цінність задля сильної, справедливої, шляхетної, безпечної і конкурентоспроможної України.

Візія: Західний науковий центр має стати:

- авторитетним стратегічним науково-експертним центром України;
- координатором наукового забезпечення розвитку Західного регіону;

- платформою взаємодії **НАУКА — ОСВІТА — БІЗНЕС — ВЛАДА — ПРОФСПІЛКИ----ГРОМАДИ — ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО**;
- центром формування та реалізації регіональної науково-інноваційної політики;
- генератором міжнародних наукових і технологічних партнерств;
- центром розвитку людського та інтелектуального капіталу;
- провідним майданчиком стратегічного діалогу щодо майбутнього України.

3. ОСНОВНИЙ ПРИНЦИП

Пропоную перейти від моделі: **«НАУКА — ДЛЯ НАУКИ»**

до моделі: **«НАУКА — ДЛЯ ЛЮДИНИ, ЕКОНОМІКИ, ГРОМАДИ, ДЕРЖАВИ І МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНИ».**

При цьому фундаментальна наука не повинна підмінятися прикладною.

Навпаки: **фундаментальні дослідження → прикладні дослідження → технології → інновації → виробництво → економічний і суспільний ефект.**

Це має стати одним із ключових ланцюгів діяльності Центру.

4. ДЕСЯТЬ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ

ПРІОРИТЕТ 1. ЗНЦ — СТРАТЕГІЧНИЙ МОЗКОВИЙ ЦЕНТР РЕГІОНУ

Створити на основі Центру постійно діючу систему **науково-аналітичного забезпечення державної та регіональної політики**.

Основні продукти:

- стратегічні інформаційно-аналітичні доповіді;
- науково-технологічний прогноз;
- оцінювання інноваційного потенціалу регіону;

Центр повинен не лише реагувати на запити органів державної влади і місцевого самоврядування, бізнесу та інституцій громадянського суспільства а **сам формувати порядок денний у контексті гармонійного інноваційного стратегічного розвитку Західного регіону України**.

ПРІОРИТЕТ 2. ЛЬВІВСЬКА ШКОЛА СТРАТЕГІЧНОГО МИСЛЕННЯ

Започаткувати на базі ЗНЦ постійну світоглядно-ділову платформу:

«Львівська школа стратегічного мислення»

Її завдання:

- підготовка стратегічних аналітиків;
- міждисциплінарні дослідження;
- світоглядні дискусії за участю науки, влади, бізнесу та громадянського суспільства.

ПРІОРИТЕТ 3. НАУКА — БІЗНЕС — ІННОВАЦІЇ

Створити з опертям на ЗНЦ: **Регіональну науково-інноваційну платформу**

Її ядром має стати постійна взаємодія:

ЗНЦ + академічні установи + університети + бізнес + організації роботодавців + профспілки+громади + органи влади.

Особливу увагу приділити:

- комерціалізації результатів досліджень;
- інноваційному підприємництву;
- енергоефективності та технологіям подвійного використання;
- цифровізації та штучному інтелекту.

У цьому напрямі вважаю стратегічними партнерами **Обласні об'єднання організацій роботодавців (ОООР) областей Західного регіону України**.

Модель: **«Наукова ідея → технологія → інвестиція → виробництво → робоче місце → додана вартість → розвиток громади».**

ПРІОРИТЕТ 4. ЛЮДСЬКИЙ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ

Україна після війни конкуруватиме передусім **людьми, знаннями та технологіями**.

Тому ЗНЦ має створити систему наукового забезпечення політики розвитку людського капіталу.

Пропоную започаткувати: **Науково-аналітичний центр розвитку людського капіталу Західного регіону України.**

Його завдання:

- демографічне прогнозування;
- прогнозування ринку праці;
- прогнозування освітніх потреб;
- формування політики розвитку талантів;

Особливий напрям — **математичне моделювання демографічного та економічного розвитку України.**

ПРІОРИТЕТ 5. НАУКА ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Створити в межах ЗНЦ систему: **«Наука для відновлення України».**

Її основними напрямами мають стати:

- **.** відновлення промисловості на інноваційній основі;
- **.** енергетична та екологічна безпека;
- **.** водна та продовольча безпека;
- **.** реабілітаційні технології;

ПРІОРИТЕТ 6. ЗЕЛЕНА ТА РЕСУРСОЕФЕКТИВНА ЕКОНОМІКА

Західний регіон України має стати лабораторією **екологічно безпечної інноваційної економіки майбутнього**.

Особливу увагу доцільно приділити:

- відновлюваній енергетиці;
- біоенергетиці;
- енергоефективності;
- ресурсозбереженню;

ПРІОРИТЕТ 7. МІЖНАРОДНА ІНТЕГРАЦІЯ

ЗНЦ має стати **важливим елементом інтеграції української науки до європейського та світового дослідницького простору**.

Пріоритети:

- Horizon Europe;
- Erasmus+;
- міжнародні фонди;
- двосторонні наукові програми;
- партнерство з університетами та науковими центрами ЄС;
- спільні лабораторії;
- міжнародні консорціуми;
- залучення української наукової діаспори.

Пропоную створити: **Офіс міжнародних наукових проєктів та інвестицій ЗНЦ.** Його завдання — професійний супровід грантового циклу: **ідея → консорціум → заявка → фінансування → реалізація → масштабування.**

ПРІОРИТЕТ 8. МОЛОДЬ І НАУКОВЕ МАЙБУТНЄ

Жодна реформа науки не матиме сенсу без нового покоління дослідників.

Пропоную продовжити добрі традиції, а також спільно з радами молодих вчених започаткувати:

- програму «Молодий науковець Західного регіону України»;
- міжуніверситетські дослідницькі школи;
- підтримку молодіжних стартапів;
- залучення школярів до наукових проєктів спільно з обласними Малими академіями наук (МАН).

Особлива увага — формування **наукової траєкторії молодої людини: школа → університет → аспірантура → дослідження → інноваційний бізнес або академічна кар'єра.**

ПРІОРИТЕТ 9. СТРАТЕГІЧНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ДІАЛОГ

Наука повинна стати одним із суб'єктів нового суспільного договору.

Пропоную в рамках діяльності обласних територіальних тристоронніх соціально-економічних рад регіону сформувати при ЗНЦ постійний майданчик: **«Наука — влада — бізнес — профспілки — освіта — громада».**

До нього мають входити представники:

- органів державної влади;
- органів місцевого самоврядування;
- організацій роботодавців;
- профспілок;
- наукових установ та університетів;
- громадських організацій;
- експертного середовища.

Мета — перейти, базуючись на Законі України «Про соціальний діалог в Україні» від ситуативних консультацій до **стратегічного соціального діалогу між державними та недержавними інституціями щодо майбутнього регіону і держави**. У перспективі ЗНЦ може стати науково-аналітичним ядром нового формату соціального діалогу України.

ПРІОРИТЕТ 10. НОВА КУЛЬТУРА УПРАВЛІННЯ НАУКОЮ

Я пропоную принцип: **«Від управління процесами — до управління результатами».** Водночас академічна свобода, незалежність науки та фундаментальні дослідження мають залишатися безумовними цінностями.

5. ЗНЦ І СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЛЬВІВЩИНИ ТА ІНШИХ ОБЛАСТЕЙ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Вважаю принципово важливим, щоб ЗНЦ став одним із ключових наукових партнерів при формуванні Стратегій розвитку областей регіону, зокрема:

Стратегії розвитку Львівщини 2028–2034 років.

Це має бути не декларативний документ, а система: **діагностика → прогноз → сценарії → пріоритети → проєкти → фінансування → KPI → моніторинг.**

ЗНЦ може забезпечити науково-аналітичну основу Стратегій спільно з:

- академічними установами;
- обласними ОВА;
- органами місцевого самоврядування;
- університетами;
- обласними об'єднаннями організацій роботодавців;
- профспілками;
- територіальними громадами.

6. РЕГІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА ЕКОСИСТЕМА

Пропоную сформувати:

РІЕС — Регіональну інноваційну екосистему Західного регіону України.

Її основна формула: **НАУКА + ОСВІТА + БІЗНЕС + ДЕРЖАВА + ГРОМАДА + ІНВЕСТОР = ІННОВАЦІЙНА ЕКОЛОГІЧНОБЕЗПЕЧНА ЕКОНОМІКА.**

ЗНЦ має стати координатором інтелектуально-організаційної взаємодії між учасниками цієї системи.

7. НОВА МОДЕЛЬ ФІНАНСУВАННЯ

Потрібно поступово збільшувати частку коштів, які залучаються поза базовим бюджетним фінансуванням. Джерела:

- державне фінансування;
- міжнародні гранти;
- спільні програми з бізнесом;
- місцеві програми;
- інноваційні фонди;
- благодійні та меценатські кошти;
- міжнародні консорціуми;

- кошти науково-технологічного підприємництва.

Основний принцип: **кожна гривня державних коштів на науку повинна створювати можливість залучення додаткових ресурсів і генерувати науковий, технологічний, економічний або суспільний результат.**

8. ПАРТНЕРСТВО З ОБЛАСНИМИ ОБ'ЄДНАННЯМИ ОРГАНІЗАЦІЙ РОБОТОДАВЦІВ РЕГІОНУ

Одним із перших стратегічних партнерств пропоную сформувати **ЗНЦ — ОООР**. Напрями:

1. моніторинг технологічних потреб підприємств;
2. прогнозування кадрових потреб;
3. формування замовлення бізнесу на наукові дослідження;
4. технологічний аудит підприємств;
5. спільні інноваційні проєкти;
6. підготовка міжнародних грантових заявок;
7. створення промислово-інноваційних кластерів;
8. наукове забезпечення промислової політики;
9. спільне формування Стратегії розвитку області;
10. розвиток стратегічного соціального діалогу.

Це дозволить реалізувати формулу: **«Вмотивований роботодавець — щасливий працівник — відповідальна громада — сильна, справедлива і шляхетна держава».**

9. ГОЛОВНА ІДЕЯ ПРОГРАМИ

Україна потребує не просто відновлення. Україна потребує інтелектуального розвитку та технологічної модернізації.

Західний науковий центр має стати однією з інтеграційних платформ, де ці процеси будуть науково обґрунтовані, організаційно підтримані та реалізовані. Інституцією, яка здатна об'єднати науковий потенціал Західного регіону України, університетську науку, інженерну думку, підприємництво, державне управління та енергію територіальних громад.

У сучасних умовах його робота має бути спрямована насамперед на підтримку наукових установ, розвиток співпраці між наукою, освітою, владою та бізнесом, а також на посилення ролі науки у відновленні країни.

Моє бачення ґрунтується на поєднанні традицій і досвіду Центру з сучасними підходами до організації науково-інноваційної діяльності. Вважаю доцільним поступово посилювати аналітичну, експертну, координаційну та представницьку функції ЗНЦ, щоб Центр став дієвим майданчиком для взаємодії наукових установ Західного регіону України та їх співпраці з органами влади, університетами, підприємствами, інституціями громадянського суспільства й територіальними громадами.

Ми маємо зробити так, щоб результати роботи українських учених ставали не лише науковими публікаціями, а й технологіями, стартапами, підприємствами, робочими місцями, конкурентоспроможною економікою, сильними спроможними громадами та обґрунтованими державними і управлінськими рішеннями.

Ми маємо сприяти тому, щоб наука посіла належне місце у розвитку нашої держави.

Ми маємо сформувати Україну, яка не лише споживає чужі технології, а й створює власні.

Україну, яка не лише наздоганяє, а й формує майбутнє.

Україну — сильну, справедливу, шляхетну, інтелектуальну, технологічну та конкурентоспроможну.

Саме таким я бачу Західний науковий центр.

Саме такою я бачу Україну.

Наука — для України.
Знання — для розвитку.
Співпраця — для результату.

Претендент на посаду директора
Західного наукового центру НАН
України і МОН України,
кандидат технічних наук **М.С. ЯВОРСЬКИЙ**